

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus V. Rursum murmurant filii Israel præ siti, & Deus dat illis aquam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

inquit Scriptura, *amplius habebat, neque qui minus paraverat, reperit minus*, cum enim domum essent reversi, omnes reperiebant eandem mensuram. Sic qui parvam particulam sumit in Eucharistia tantum sumit quantum is qui magnam hostiam recipit, nec qui magnam recipit, habet amplius.

13 Manna debebat in mortario tundi pilo, ut esset figura passionis *Christi*: Et nos in Eucharistia debemus commemorationem facere passionis *Christi*, in qua quasi in mortario, vel torculari, ita contusus fuit & fractus per verbera & flagella, per crucem & clavos, ut sanguis toto corpore exprimeretur.

14 Quando filii *Israel* primum videbant Manna, cibum ignotum, & numquam antea visum, præ stupore clamabant: *Quid est hoc?* sic merito jam clamant fideles de Eucharistia: *Quid est hoc?* & mirantur *Christum* Deum & hominem latere sub specie panis, & Deum habitare nobiscum, quod numquam prius erat auditum, nec visum.

15 Comederunt filii *Israel* Manna per annos quadraginta, hoc est, quamdiu faciebant iter per solitudinem, at ubi iam venerant in terram promissionis, cessabat Manna. Sic quamdiu peregrinamur in mundo, habemus & comedimus *Christum* in Eucharistia, sed ubi venerimus ad caelestem terram promissionis, patriam nostram, tunc non habebimus amplius *Christum* sub specie panis latentem, sed videbimus eum sicuti est, facie ad faciem.

DISCURSUS V.

Rursum murmurant filii Israel praesenti, & Deus dat illis aquam.

Aliquanto tempore manserant *Israëlitae* in deserto *Sin*, quando columna nubis se movit, & ab illâ, castra præeunte, ducti fuerunt in *Depheta*, postea in *Alus*, & jam in *Raphidim*, locus qui jacebat non procul à monte *Sinai*. Hic, inquit Scriptura, non erat aqua ad bibendum populo. Et sitiivit populus, & non tantum murmurarunt contra *Moysem*, sed tam acriter in eum inveci sunt, ut *Moyse* timeret se lapidandum. Clamabant ergo: *Da nobis aquam ad bibendum; cur nos fecisti exire de Aegypto ut occideres nos, & liberaveris nostros, ac jumenta sui? & adduxisti in locum istum pessimum, qui siti*

non potest, qui nec ficum gignit, nec vineas, insuper & aquam non habet ad bibendam?

Contra Moyses: Quid iurgamini contra me? cur tentatis Dominum? & mox se proripiens de medio eorum, confugit ad tabernaculum, & corruens pronus in terram, clamavit ad Dominum dicens: Quid faciam populo huic? adhuc paululum, & lapidabit me. Audi ergo clamorem ejus, Domine Deus, & aperi thesaurum tuum fontem aquae vivae.

Tunc dixit Deus ad illum: Antecede populum, & sume tecum de senioribus Israël, & virgam qua percussisti fluvium, tolle in manu tua, & vade: En ego stabo tibi coram te supra petram Horeb, percutiesque petram, & exibit ex ea aqua, ut bibat populus: Tulit ergo Moyses virgam, & congregata multitudine ante petram, dixit eis: Audite rebelles & increduli: Numquid de petra hac vobis aquam poterimus ejicere? & percutiens virga bis silecem, egressae sunt aquae largissimae.

Tam largae fuerunt ut instar multorum torrentium inundarent, inquit David, Psal. 77 adeoque fluvium efficerent qui toto itinere illis aquam praeberet donec venirent in terram promissionis, & hoc est quod Paulus ait 1 Cor. cap. 10, scilicet, quod Petra illos sequeretur, non quidem ipsa petra, ut quidam fabulantur Iudaei, sed fluvius qui de petra fluxerat.

Jam tertio audivimus Israëlitas graviter murmurantes contra Deum. 1. In deserto Mara quia deerat aqua potabilis. 2. In deserto Sin, quia deerat panis. 3. In Raphidim, quia rursus deerat aqua. Mirabile hominum genus! numquid videbant nocte ac die Deum in columna nubis & ignis illos praecedentem, & ducentem quocumque irent? Numquid ergo videbant praeculis hanc esse voluntatem Dei ut illa ipsis evenirent? quid ergo tandem volunt habere? an ut Deus omnia faciat prout ipsi volunt, & non prout ipse vult? quid ergo vos vultis? volumus aquam ad bibendum: Volumus panem ad comedendum.

Quid si Deus nolit? cujus voluntas debet praeferrí? vestra, an Dei? neminem puto esse qui non dicat, voluntatem Dei tamquam supremi Domini, qui omnia videt, praevidet atque disponit, debere praeferrí, sed plurimi sunt qui cum hoc verbis fatentur, contrarium factis ostendant, quando vix unquam voluntate Dei contenti sunt; quidquid enim eveniat, nisi sit juxta voluntatem eorum, numquam quiescunt, adeo ut necesse foret ut Deus assidue ad illos veniret, & peteret quod petebat olim Christus à caeco

Y y men-

mendico: *Quid vis ut faciam tibi?* Dedi tibi sufficientia bona ut honeste vivas, & tamen invides aliis quod plura habeant: *Quid vis ut faciam?* ut tantumdem tibi dem quam aliis? at ego nolo: An ego à te petere debeo quid velis, vel tu mihi dicere, *fiat voluntas tua*: Si æger es, vel minimum pateris, murmurat: *Quid vis ut faciam?* ut tibi dem sanitatem? at ego nolo; uter debet præferri? Non sic agebat *Christus* cum patre quando dicebat in hortu: *Non mea voluntas fiat, sed tuâ.*

Confirmas humanam voluntatis cum divina.

Memini me aliquando, cum de hac materia agerem, ordinem regimenque totius mundi comparasse magno ac universali horologio alicujus magnæ civitatis: Non erit abs re si modo memoriam discursus illius breviter refricem, ut tanto firmius inharere animo quomodo nos conformare debeamus voluntati divinæ, quod ego existimo esse unum ex præcipuis fundamentis totius vitæ Christianæ.

Dico igitur 1. Dei providentiam dirigere mundum, omniaque ordinare instar horologii, habet enim omnes horas atque minuta ad ultimum usque in sua potestate. Sicut enim ait *Christus Act. cap. 1. Pater meus Cælestis posuit in sua potestate tempora & momenta.* *Eccl. Sapiens ait cap. 11. Disposuit omnia in mensura, numero, & pondere.*

Hic habes perfectum horologium, habes pondera, habes mensuram, habes & numerum horarum ac minorum. Hujus horologii tantam curam gerit providentia Dei ut numquam possit errare. Horologia civitatum non ita, sæpius enim errant vel negligentia directoris, vel vitio instrumentorum: In horologio vero divino, omnia tam precise, & constanter procedunt, ut nulla sit hora, nullus horæ quadrans, nullum momentum, quæ non habeant certam suam mensuram.

Videte hoc in variis Scripturæ exemplis. *Ioannis Cap. 1.* significabat B. Virgo filio suo vinum deesse in nuptiis *Cana*: Respondit illi *Christus*: *Nondum venit hora mea.* Hoc nihil aliud erat dicere, sine me agere, statuta est certa hora ut faciam miraculum, quando illa advenerit, tunc faciam.

Ioan. cap. 7. miserant Principes Sacerdotum & Pharisei satellites ut *Christum* comprehenderent, sed nullus misit in illum manus, quia *nondum venerat hora ejus*, inquit *Ioannes*: Ergo in horologio Dei certa quædam erat hora statuta, quæ *Christus* comprehendere debebat.

Denique idem Euangelista ait *cap. 13.* *Iesus sciens quia venerat hora eius ut discederet ex hoc mundo*, cœnam fecit cum discipulis: Ergo certa hora erat statuta qua debebat mori. *Iudæi* spatio trium annorum toties occasionem habuerant ut illum caperent, & occiderent: Incedebat enim publice per plateas, concionabatur in templo, docebat in Synagogis, accumbebat cum illis ad mensam; sed tunc nondum venerat hora ejus: *Civis Nazareni* illum jam duxerant in verticem montis ut illum inde præcipitarent, sed ipse transiens per medium illorum ibat, quia nondum venerat hora ejus. Interea fluxerat horologium Dei quando tandem hora advenit, scilicet tertia post meridiem, 25 Martii: Hæc erat hora quam Deus in suo horologio statuerat ut filius ejus moreretur: Ecce quam præcisè Dei horologium procedat in suis horis atque momentis.

Sed habent etiam singuli homines suum horologium, nullus enim est qui non habeat suos affectus & concupiscentias: Mei autem affectus, inquit *Augustinus*, sunt pondus meum: Concupiscentiæ rotulæ sunt quæ affiduè moventur ab illis ponderibus: Quocumque enim feror, inquit rursum *Augustinus*, illis feror. Sed horæ quæ nos in nostris horologiis statuimus non possunt recte procedere, nisi præcisè usque ad ultimum minutum conveniant cum horologio Dei. Ad hoc se accommodare debet quidquid in mundo est, sicuti se omnes accommodant ad commune horologium urbis, opifices ut vadant ad opera, pueri ut vadant ad scholas, religiosi ut surgant & orent, nautæ ut navigent &c.

Quod si quis velit horologium suum disponere tantum juxta phantasiam suam, & non respicere ad horas quas statuit Deus, omnia inverso modo procedent.

Exempli gratia, incidisti in aliquam difficultatem, & libenter haberes ut horæ quam velocissime currerent, ut quam primum liberareris. Frustra est. Si enim Deo placet suas horas suspendere, & diutius relinquere in mœnore, tu quoque debes horas tuas suspendere, & te Deo accommodare. Si enim incipias murmurare & dicere, quare tamdiu hæreo in hac miseria? quando erit finis? quando veniet hora qua liberabor? Horologium tuum male dispositum est: Vis enim horologium Dei, quod numquam potest errare, disponere juxta tuum, quod tot habet errores, quot habet inordinatos affectus & concupiscentias.

Sine Deum agere, & accommoda te ad horas ipsius, non potes

tia: quæ numquam potest errare, five enim mature veniat, five tarde, semper venit in tempore, quamvis multis videatur in tempore non venire, quia ipsorum voluntas non convenit cum voluntate illius.

Itaque si fides providentiæ divinæ, non habes quod timeas: Quando enim hæc providentia defuit mundo? numquam. Capiamus ergo Deum interdum diutius expectare quam nos optamus, semper suo tempore venit: Si non veniat illa hora quam tu statuisti, quia horologium tuum non est bene dispositum, veniet illa hora quam ipsemet statuit in horologio suo, quod numquam potest errare.

Quapropter, inquit *Paulus 1. Cor. cap. 10*: Nolite murmurare, sicut filii *Israel* murmuraverunt. Quando enim illi putabant omnia esse desperata, & se morituros præfati; ecce adest Deus, & plus facit quam quisquam poterat sperare; quis enim credidisset ex arida rupe posse fluere aquam quam pro illo tempore biberent, sed tam abundantem, ut illos ubique, & tot annis instar fluvii sequeretur?

Ipsemet Deus duxerat illos per talem viam quæ tam molesta erat propter inopiam aquæ, nemo melius noverat vias per quas ducendi erant ad terram promissionis, quam ipse: Et nos quotquot sumus, peregrinamur ad cælestem terram promissionis, ipse nos ducit & vehit, & volumus nos Deo leges statuere per quas vias nos vehere debeat?

Quod si nos vehat per vias molestas, debemus cogitare quod illæ sint breviores; Si nos vehat per vias plenas tædio, debemus cogitare quod illæ sint optimæ. Hoc est quod *Sapiens ait Prov. c. 3. Deus diriget vias tuas: Tuas vias*, inquit, ut ostendat, quod te particulariter velit vehere per vias molestas ac tædiosas, alios non. Debes tuis viis esse contentus, & voluntatem tuam conformare divinæ: Quis est qui auderet petere à Deo, quare aliter agis mecum quam cum aliis? ergone plus sapere vis quam auriga tuus quasi tu melius vias nosse quam ipse? Aut putas fortasse quod Deus rationes non habeat ut te potius vehat per vias difficiles, quam alios?

Si quærerem ex aliquo qui assidue iter facit. Quare vadis modo navi, modo curru, modo pedes? Proculdubio posset rationes adferre, ac dicere: Jam vado navi, quia viæ terrestres non vacant periculo propter latrones. Jam curru, quia periculosa est aqua propter

pter tempestatem, & aestum. Jam pedes, quia serenum est caelum, volo aliquid exercitii facere. Tu ne potes tot rationes adferre tui itineris, & putas Deum rationes non habere cur te ducat per illam viam vel istam, alios vero non?

Cum esses in prosperitate Deus vehebat te navi pro commo- tuo, ferebatur navicula negotiorum tuorum secundo vento, & ma- lacia, absque ullo infortunio; forte exiguus aliquis nimbus inter prosperam navigationem exortus est, parva aliqua jactura bono- rum, vel alia difficultas quam non praevideras vel expectaveras, forte egisti cum Deo sicuti aliquando agunt vectores cum nautis quando subito tempestas exurgit, navis quassatur modo in unam, modo in alteram partem, & haurit aquam, exoritur clamor in na- vi inter vectores, & clamant: Nauta, invigila, perimus; at nauta qui novit ventos & auram, nolite, inquit, turbari, non est pericu- lum; si pergant vociferari, irascitur nauta, & ait: Ergone existima- tis mihi meam vitam minus esse caram, quam vestram vobis? si tu in tua prosperitate ita egeris cum Deo, quasi ipse non invigila- ret, nec sciret quomodo navim tuam deberet dirigere, vide quid contigerit: Cogitavit Deus, hic homo non est aptus qui iter faciat navi, & qui vivat in prosperis, quia si minimus nimbus infurgat, vi- detur illi mundus perire, ergo currui illum imponam, ut plus mo- lestiae ferat, videamque an sustinere possit iter arduis lapidibus ob- situm: Forte vidit te adhuc magis contra haec murmurare ac queri. Tandem cum videret te esse tam delicatum ac mollem ut nec incommoda navis, nec currus pati posses, voluit te istam mol- litiem dedocere & te peditem ire per difficillimas atque immes- siles vias, ut sic te duceret ad terram promissionis caelestem, ad quam numquam forsitan pervenisses, si te duxisset semper per vias priores.

Denique sine te regi ac duci à Deo, conforma voluntatem tuam voluntati illius, quocumque ille te duxerit, quidcumque in via ob- venerit, salvus eris.